

Начало>Вашите права>Жертви на престъпления>Права на жертвите – по държави Права на жертвите – по държави

Хърватия

Жертвите на престъпления имат редица права в досъдебното и наказателното производство, като на децата и жертвите на трафик на хора и на престъпления против половата свобода се предоставя специална закрила

Жертвата на престъпление има:

право на достъп до услугите за подпомагане на жертвите на престъпления;

право на ефективна психологическа и друга професионална помощ от органи, организации и институции за оказване на помощ на жертвите на престъпления, съобразно закона;

право на защита от сплашване и отмъщение;

право на защита на нейното достойнство по време на разпита и като свидетел;

право да бъде изслушана без необосновано забавяне след подаването на жалба за извършено престъпление и впоследствие да бъде разпитвана само доколкото е необходимо за целите на наказателното производство;

право да бъде придружавана от доверено лице при предприемането на всички действия, в които участва;

право спрямо нея да се предприемат минимални медицински процедури и единствено ако те са абсолютно необходими за целите на наказателното производство;

право да подаде молба за започване на наказателно преследване или тѣжба съгласно Наказателния закон (*Kazenski zakonik*), да участва в наказателното производство в качеството на увредена страна (граждански ищец), да бъде уведомена за отпадането на наказателно обвинение (член 206, алинея 3 от този закон) и за оттеглянето на прокурора (*državni odvjetnik*) от наказателното преследване и правото ѝ на провеждане на наказателното преследване вместо прокурора;

право да бъде уведомена от прокурора за действията, предприети по нейната жалба (член 206а от Наказателния закон), и да подаде жалба до горестоящия прокурор (*viši državni odvjetnik*) (член 206b от този закон);

право да бъде информирана по нейно искане и без необосновано забавяне за прекратяването на задържането или предварителното задържане на извършителя на престъплението, бягството или освобождаването на извършителя от мястото за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, както и мерките, предприети за нейната защита;

право да бъде информирана по нейно искане за всяко решение за прекратяване на наказателното производство;

други права, предвидени по закон.

Освен гореспоменатите права, жертвите на престъпления против половата свобода и на трафик на хора имат и допълнителни права:

да говорят с правен съветник, преди да бъдат разпитани, за сметка на бюджета;

на процесуален представител за сметка на бюджета;

да бъдат разпитани от лице от същия пол в полицията или прокуратурата (*državno odvjetništvo*) и да бъдат разпитани от същото лице в случай на повторен разпит;

да откажат да отговорят на въпроси, които не са свързани с престъплението, а са строго свързани с техния личен живот;

да поискат да бъдат разпитани чрез аудио-визуални средства (член 292, алинея 4 от Наказателния закон);

на защита на личните данни;

да изискат делото да бъде проведено при закрити врата.

Ако жертва на престъпление е дете, освен гореизброените права на жертвата, то има и допълнителни права:

на процесуален представител за сметка на бюджета;

на поверителност на личните данни;

на разглеждане на делото при закрити врата.

Деца са всички лица, които не са навършили 18 години.

Децата свидетели или жертви се разпитват от съдия-следователя в съдебно заседание за събиране на доказателства, а призоваването на дете свидетел се извършва чрез неговите родители или настойници/попечители.

Тѣжба

Ако бъде съобщено за извършено престъпление, в повечето случаи прокурорът образува производство служебно.

За престъпления, които се преследват по тѣжба на пострадалия, обвинение може да се повдига от последния чрез подаването на тѣжба. Тѣжбата трябва да бъде подадена в срок от три месеца от датата, на която оправомощеното физическо или юридическо лице е научило за престъплението и за извършителя.

Граждански иск за вреди в наказателното производство

Увредената страна може да подаде молба за конституиране като граждански ищец в наказателното производство.

Жертвата на престъпление е и увредена страна и като такава има право да предяви пред съда граждански иск за вреди.

В такъв иск е допустимо да се включат следните претенции:

обезщетение за вреди, които могат да бъдат материални или нематериални (преживяна болка, уплаха);

връщане на вещи — ако увредената страна може да докаже, че е техен собственик или законен държател;

разваляне на определена сделка — ако престъплението е довело до сделка с имущество (в случай че подсъдимият е принудил жертвата да сключи договор).

Граждански иск за вреди може да бъде предявен в рамките на наказателното производство или в отделно гражданско производство срещу подсъдимия. Ако гражданският иск е предявен в рамките на наказателното производство, предпоставка за уважаването му е съдът да признае подсъдимия за виновен.

За уважаването на предявен в отделно гражданско производство иск няма такава предпоставка.

Права на увредената страна по време на разследването и наказателното производство

Жертва, която участва в наказателно производство като увредена страна, има право:

- да използва собствения си език, включително жестомимичния език на глухите и сляпо-глухите, както и помощта на устен преводач, ако не говори или не разбира хърватски език, или тълкувател или преводач на жестомимичния език, ако гражданският ищец е глух или сляпо-глух;
- да подаде граждански иск за вреди и молба за налагане на временни обезпечителни мерки;
- да има процесуален представител;
- да представя фактите и да предлага доказателства;
- да присъства на заседанието за събиране на доказателства;
- да присъства на производството, да участва в разглеждането на доказателствата и да направи заключително изявление;
- да има достъп до преписката по делото;
- да поиска информация от прокурора за действията, предприети по нейната жалба за извършено престъпление, и да подава жалба до погорестоящия прокурор;
- да обжалва;
- да иска възстановяване на предишното положение;
- да бъде информирана за изхода от наказателното производство.

Преди и по време на наказателното производство, на всеки негов етап, прокуратурата и съдът са длъжни да проверяват дали има възможност подсъдимият да поправи вредата, причинена на увредената от престъплението страна. Те също така са длъжни да уведомят увредената страна за правото ѝ да използва собствения си език, включително жестомимичния език на глухите и сляпо-глухите, и правото на преводач, ако не говори или не разбира хърватски, или на преводач или тълкувател на жестомимичния език, ако е глуха или сляпо-глуха, да подава граждански иск за вреди и молба за налагане на временни обезпечителни мерки, правото да представя фактите и да предлага доказателства, правото да присъства на производството и да участва в разглеждането на доказателствата и да направи заключително изявление, правото да се запознае с материалите по делото и правото да иска информация от прокурора за действията, предприети по нейната жалба, и да подава жалба до погорестоящия прокурор.

Право на финансово обезщетение

В Закона за финансовото обезщетяване на жертвите на престъпления (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (Narodne Novine, NN — Държавен вестник на Република Хърватия, бр. 80/08 и 27/11)*) е предвидено право на финансово обезщетение за жертвите на престъпления с елементи на насилие, извършени умишлено на територията на Република Хърватия, или за техни роднини при определените в този закон условия. Със закона се уреждат правото на финансово обезщетение за жертвите на престъпления с насилие, извършени умишлено, предпоставките и процедурата за упражняване на правото на обезщетение, органите, които вземат решения и участват в процеса на вземане на решения във връзка с правото на обезщетение, и се определят органите и процедурата при трансгранични дела.

Жертвите на престъпление с насилие, извършено умишлено, имат право на финансово обезщетение от държавния бюджет.

Полицията, прокуратурата и съдилищата са длъжни да дадат информация относно правото на обезщетение, да предоставят необходимите формуляри и при поискване от страна на жертвата да ѝ дадат общи насоки и информация за попълване на молбата и за необходимите документи, които следва да представи в подкрепа на молбата си.

Молбите за финансово обезщетение се подават до Министерство на правосъдието, като се използва формулярът, който може да бъде изтеглен от уебсайта на министерството:

[Образец на молба за финансово обезщетение на жертви на престъпление](#) (223 Kb)

Молбата трябва да бъде подадена в срок от шест месеца от датата на извършване на престъплението. Ако поради уважителна причина жертвата не е била в състояние да подаде молбата в определения срок, тя трябва да направи това в срок от три месеца от датата, на която уважителната причина е отпаднала, и при всички случаи не по-късно от три години от датата, на която е извършено престъплението.

Ако жертвата е малолетно или непълнолетно лице или е недееспособна и законният ѝ представител не е подал молба в срок от шест месеца от датата на извършване на престъплението, шестмесечният срок започва да тече от деня, в който лицето навърши 18 години, или от деня, в който, след като жертвата е навършила пълнолетие, е образувано наказателното производство, или от деня на възстановяване на дееспособността на лицето.

Правото на финансово обезщетение може да бъде упражнено от:

жертва на престъпление с насилие, ако е граждани на Република Хърватия или на държава — членка на ЕС, или пребивава постоянно в Европейския съюз, и ако престъплението е извършено на територията на Република Хърватия;

жертва на престъпление, която е претърпяла тежка телесна повреда или чиего здравословно състояние се е влошило в резултат на престъплението (има право на възстановяване на разходите за лечение, при условие че не е задължително здравно осигурена и до размера на здравното осигуряване в Република Хърватия, както и на финансово обезщетение за загуба на доход в размер до 35 000 HRK);
лице, което е близък кръвен роднина на починалата жертва (брачен и извънбрачен партньор, дете, родител, осиновено дете, осиновител, мащеха, отчов, пастрок и еднополов партньор, баба, дядо и внук, ако са живели в едно домакинство с жертвата) (тези лица имат право на обезщетение за загубата на предвидена в закона издръжка в размер до 70 000 HRK);

в случай на смърт на жертвата, лицето, което е платило разходите по погребението, има право на обезщетение в максимален размер до 5 000 HRK;

ако престъплението е било докладвано или регистрирано в полицията или прокуратурата в срок от шест месеца от датата на извършването му, независимо дали извършителят е известен или не.

При определянето на размера на обезщетението се взема предвид поведението на жертвата по време на извършването на престъплението и след това, нейният принос за причиняването на вредата и за нейния размер, дали лицето е пряка жертва и дали то е съобщило за престъплението на компетентните органи и кога. Освен това се преценява дали и доколко жертвата е сътрудничила на полицията и компетентните органи, за да се привлече извършителят под отговорност, като се взема предвид факта дали пряката жертва е допринесла за причиняването на вредата или дали я е утежила. Във всеки от тези случаи обезщетението, на което жертвата има право, ще бъде съответно намалено. Молбата за обезщетение се отхвърля или сумата се намалява, ако се установи, че жертвата е замесена в организирана престъпна дейност или участва в престъпна организация. Обезщетението може да бъде отказано или сумата да бъде намалена също и ако престъпването на пълно обезщетение би противоречало на принципа на справедливост, на морала и на обществения ред.

Уведомяване за освобождаването на извършителя на престъплението

Когато подсъдимият е бил осъден на лишаване от свобода, Службата за подкрепа на жертвите и свидетелите на престъпления (*Služba za podršku žrtvama i svjedocima*) към Министерството на правосъдието уведомява жертвата на престъплението за датата на освобождаване (редовно и условно освобождаване) на лишения от свобода извършител.

Законово задължение за уведомяване на жертвата за освобождаването на лишения от свобода извършител

Съгласно Закона за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанието лишаване от свобода (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) Службата за подкрепа на жертвите и свидетелите на престъпления към Министерството на правосъдието е длъжна да уведоми жертвата, пострадалото лице или техните семейства за освобождаването на лишения от свобода извършител.

Жертвите се уведомяват за освобождаването на лишения от свобода извършител в случаите на престъпления против половата свобода и сексуалния морал, против живота и тялото или престъпления с елементи на насиллие.

Горепосочената информация се предоставя на жертвата, увредената страна или техните семейства в случай на редовно и условно освобождаване от изтърпяване на наказанието лишаване от свобода.

Освен това, при вземането на решение относно целесъобразността да се разреши на лишеното от свобода лице да напусне затвора, за да се установи на мястото си на постоянно или временно пребиваване, управата на мястото за лишаване от свобода може да изиска от Службата за подкрепа на жертвите и свидетелите на престъпления да получи становището на жертвата или на семейството на жертвата на извършеното престъпление. Въз основа на разговора с жертвата Службата за подкрепа на жертвите и свидетелите на престъпления изготвя доклади и ги изпраща на мястото за лишаване от свобода.

Подкрепа на свидетели и жертви на престъпления

Подкрепата на жертвите и свидетелите на престъпления в Република Хърватия се координира от Службата за подкрепа на жертвите и свидетелите на престъпления към Министерството на правосъдието.

Жертвите и свидетелите на престъпления могат да получат подкрепа и информация за своите права и за процедурите от съда — от Отдела за подкрепа на жертвите и свидетелите на престъпления.

Подобни отдели са създадени към седем жупанийски (окръжни) съдилища (*županijski sudovi*) — в Загреб, Задар, Осиек, Вуковар, Сплит, Сисак и Риека. Отделите предоставят емоционална подкрепа, практическа информация и информация за правата на жертвите, както и подкрепа и информация на свидетелите и придружаващите ги лица. Отделите оказват подкрепа и в съответните общински (районни) съдилища (*općinski sudovi*) и съдилищата за простъпки (*prekršajni sudovi*).

Информация за правата и видовете помощ за жертвите може да бъде получена и на **безплатния телефонен номер 116 006 на Националния център за обаждания за жертвите на престъпления и простъпки** на уебсайта на Националния център за обаждания.

Министерството на правосъдието също предоставя на жертвите и свидетелите на престъпления информация за техните права и подкрепа, а запитванията могат да се изпращат по електронната поща на адрес: zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr или на уебсайта на Министерството на правосъдието на Република Хърватия: <https://pravosudje.gov.hr/>

Подкрепа за жертвите и свидетелите при трансгранични дела

Службата за подкрепа на жертвите и свидетелите на престъпления, създадена към Министерството на правосъдието, предоставя подкрепа и информация както на жертвите, така и на свидетелите, призовани да се явят в съда по линия на международната правна помощ (включително свидетели на военни престъпления).

На свидетелите, призовани да дадат показания в съдилищата в Република Хърватия, или на свидетелите от Хърватия, призовани да се явят пред чуждестранни съдилища, се изпращат информационни писма.

На свидетелите на военни престъпления при необходимост се предоставя физическа закрила и съдействие при подготовката на пътуването и на явяването пред компетентния съдебен орган (за свидетели и други лица, призовани за разпит в наказателни производства, свързани с военни престъпления, пред компетентните съдебни органи в Република Хърватия или извън нея, когато такава подкрепа е свързана с молба за предоставяне на международна правна помощ).

Щракнете върху връзките по-долу, за да намерите необходимата информация:

1 — Моите права като жертва на престъпление

2 — Съобщаване за извършено престъпление. Моите права по време на разследването или съдебния процес

3 — Правата ми след съдебния процес

4 — Обезщетение

5 — Правата ми във връзка с оказването на подкрепа и съдействие

Последна актуализация: 05/10/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.